

aramızdadır, evolisiyon yoktur revolisiyon vardır. (Gürültüler ve ayak patırdıları) bendeniz, iki seneye rey veremem. Başkaları kabul edebilir . (Gürültüler)

Reis — İki sene kaydının bir seneye tahvili hakkındaki tklifi reye arz ediyorum. Kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmemiştir.

Şimdi Necip ve Halit Fahri Beylerin teklifleri var. Encümen bunlar hakkında mütalâasını söyleyecektir. Bunu bir az sonra müzakere etmek üzere celseye on dakika fasıla vereceğiz.

Kapanma saati 15,30

İkinci Celse

Açılma saati 15,45

Reis — Kâzım Paşa Hazretleri

Kâtipler — İsmail Müştak, Refik Ahmet Beyler

Reis — Müzakereye başlıyoruz. Efendim, Necip Beyin teklifini arz etmiştim. Ondan sonra da Halit Fahri Beyin teklifi vardır. Bu iki teklif reyinize arz edilecektir. Bundan sonra merkez heyetinin bu nizamnameye göre ihzar edilmiş olan taktiri okunacak ve heyetiumumiyesi tasvibinize arz edilecektir. Bu iki muamele bittikten sonra Kurultay azası tarafından verilmiş ve Encümene gitmiş olan bazı taktirler vardır. Onların kısmı azamı Hükümetin yapacağı işlere aittir, yani Kurultayın sahai işçigali ve selâhiyeti haricinde görüldüğü için tabii hıfzolunacaktır. Bunların hangileri olduğunu arzedeceğiz. Diğer bir kısmı da bu nizamnameye göre kabul edilmiş olan Merkez Heyetine aittir, oraya tevdi olunacaktır. Kurultayın kararına iktiran etmesi lâzımgelen hususat bu taktirlerde mevcut değildir. Bu bir iki madde kısa bir zamanda bitecektir. Yarın da İstanbulun Kurtuluş günü olduğu için burada bulunan arkadaşlardan bazıları merasime iştirak mecburiyetindedir. Vaktimiz de müsait olmadığına göre Kurultay mesaisini bugün nihayete erdirmek mümkün olacaktır. Bu iki ufak işten sonra Maatîf Vekili Reşit Galip Bey bazı beyanatta bulunacaktır. Aynı zamanda Samih Rifat ve Ruşen Eşref Beyler de bazı sözler söyleyeceklerdir. Bunların kısa bir zamanda yapılabileceğini tahmin ettiğimden Kurultay mesaisinin de bugün nihayete ereceğini zannediyorum. Onun için azayı kiramın söyleyeceği sözlerin toplu olması muvafık olur.

Şimdi Necip Beyin tekliflerine geliyorum. İki teklifi vardır. Birisi bütün Türk milleti Dil Cemiyetinin tabii azasından olduğuna dair Nizamnameye bir fıkra ilâve edilemsi hakkındadır. Fikrimce bir kimseyi Cemiyete gireceksin, diye icbar etmek doğru olmaz. Bir fert ki Cemiyete dahil olmak istemiyor ona ne diyebilirsiniz?

Kurultay kimseye böyle bir mecburiyet tahmil edemeyeceği gibi böyle bir madde vaz'ına da salâhiyettar değildir. Cemiyete girmek istemeyene karşı bir kuvvei müeyyidesi yoktur. Diğer teklifleri: nizamnamede Kurultayın iştigal edeceği hususatın M. Heyeti tarafından tespit edilmeyip bunu Kurultayın kendisi yapması noktasına aittir. Merkez Heyeti ancak müzakere edilecek maddeleri yani ruznameyi ilân edebilir diyorlar. Buna Encümen itiraz etmiyor. Çalışma kaydını, sırf ruzname kelimesini kullanmamak için koymuştur. Binaenaleyh birinci maddeyi reye koymuyorum. Maamafih vicdanî olarak bütün Türk vatandaşlarının bu cemiyete aza olacaklarını kabul etmek doğrudur.

Necip Bey — Arzu eden her fert, şeklinde olsun.

Reis — Arzu eden olduktan sonra esasen Cemiyete girmek isteyen her ferdin kabul edildiğine göre bu kaydı koymağa lüzum yoktur.

Şimdi ikinci teklifi yukarda arzettim. Bunu Encümen dahi kabul ettiğine göre reye koymağa lüzum yoktur, bunu reye koymıyacağım. Encümen Kurultayın iştigal edeceği mevaddı sureti umumiyede üç ay evel ilân eder. Mesai tarzını da Kurultay kendi kendine tespit eder. Bunu bu suretle tasrih etmekle maksat hasıl olur.

Halit Fahri Beyin Teklifi 26 eylül gününün Cemiyet azası için bir bayram telâkki edilmesi hakkındadır. Yani her sene o gün konferanslar ve saire tertip edilecektir. Millî İktisat ve Tasarruf Cemiyetinin de bu şekilde bir bayramı vardır. Bu da onun gibi olacaktır. Encümenin buna da itirazı yoktur. Binaenaleyh bu kaydı da nizamnameye ilâve deceğiz. Ve şöyle olacak: 26 eylül günü Dil Cemiyetinin Dil bayramı günüdür.

Bundan başka nizamnamede müzakere edilecek başka bir madde kalmamıştır.

Azadan bir zat — 19 uncu maddenin tekrar okunmasını rica ediyorum.

(19 uncu madde tekrar okundu)

Reis — Nizamnamenin heyeti umumiyesini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi kabul ettiğiniz Nizamnamei esasiyi tamamlayan ve ona göre hazırlanmış bulunan bir çalışma programı vardır ki bunu da okuyacağız ve bunun hakkında Kurultayın reyine müracaat edeceğiz. Bu program 23 imzalı bir tahrir halinde verilmiştir. Bunda eksik veya fazla cihetler görülürse lâzımgelen tadilâtı yapar, buna da kat'i şeklini verirsiniz. (İsmail Müştak Beye) buyrunuz.

ÇALIŞMA PROGRAMI

«Büyük Gazinin himayesiyle şereflenen Türk Dili Kurultayının günlük müzakerelerini candan dinledik. İlk medeniyeti kuran Türkler olduğu gibi ilk medeniyet Türkçe olduğuna da hiç kimsenin şüphesi kalmadı. Dillerin kaynağını

araştıran birçok ilim adamları göstermişlerdir ki, Türk dili Hint - Avrupa dili denilen dillerle Samî denilen dillerin anasıdır. Türk dili asırlardanberi yabancı dillerle karışarak özlüğü, temizliği bozulmuşken bile Şark medeniyetinin başlıca anlatış vasıtalarından biri olmuştur.

Türk dili yeniden işlenip özlüğüne kavuşturulursa bugün de en ileri sayılan medeniyet dilleri arasında yerini bulacağına şüphe yoktur. En kestirme, en doğru yoldan dileğimize ermek için Devlet, Millet hep birden elbirliğiyle çalışmalıdır. Bizim tedbir olarak düşündüklerimizi aşağıda sıralıyoruz. Kurultayın bunları kararlaştırmasını dileriz.

1 — Türkçenin gerek Sumer, Eti gibi en eski Türk dilleriyle, gerek Hint - Avrupa, Samî denilen dillerle mukayesesi yapılmalıdır.

2 — Türkçenin tarihi inkişafı aranmalı, mukayeseli grameri yazılmalıdır.

3 — Türk lehçelerindeki kelimeler derlenerek lehçeler lûgati, sonra esas Türk lûgati, ıstılah lûgati, Türk sarfı nahvi tez elden yapılmalıdır. Sarf, nahiv, lûgat yapılırken, ıstılah konurken Türkçenin bütün lâhikalarının araştırılmasına, bu lâhikaların ve edatların dilimizin bütün ihtiyaçlarına yetecek surette işlenmesine ehemmiyet verilmelidir.

4 — Türkçenin tarihi, grameri yazılmalıdır .

5 — Şark ve Garp memleketlerinde çıkan Türk dili hakkındaki eserler toplanmalı, bu eserlerden lâzımı olanları dilimize çevrilmelidir.

6 — Cemiyet gerek kendisinin gerek dışarda Türk dili işleriyle uğraşanların tetkiklerini bir mecmua ile neşretmelidir..

7 — Memleket gazetelerinde dil işlerine hususî yer verilmelidir.»

Reis — Çalışma programı budur efendim; bunu Kurultayın nazarı tasvibine arz ediyorlar. Heyeti umumiyesi hakkında bir mütalâa yahut bunun mündericâtına ilâve edilecek bir fikir varsa söylensin.

Dr. Memduh Necdet Bey — Orada bir mecmua çıkacağından bahsolunuyor. Bunun isminin (Kurultay) olmasını teklif ediyorum.

Zeki Cemal Bey — Bu temennilere bilhassa selam bahsinin de ilâvesini teklif ediyorum. Yani (esselâmü aleyküm) mü, (merhaba) mı yoksa (günaydın) mı diyeceğiz, bunu karar altına almalı.

Reis — Bu diğer meseleler atasında görüşülecektir.

Kaymakam Şemsettin Bey — Hanımlar, Beyler; ortada iki hasta vardır. Biri can çekişen Osmanlı dili, diğeri de Yüzlerce yıldanberi bakımsızlığa uğramış, ilâç bekleyen Türk dilidir. Şimdiki takrire ve Kurultayda geçen konferanslara göre korktuğum bir nokta var. Biz işe (kale aslında kavale idi) diye başlarsak ve Orhon kitabelerinde, Çağataycada şöyledir, bu böyledir, sonra bu şekillere girdi diye tetkikatı uzun uzun sürdürecektir.

sak, dil doğmadan daha ana karnında tosuncuk olur. Yani doğmadan ölür. Şimdiye kadar birçok komisyonlar görülmüştür ki işi çok geniş tuttuklarından hiçbir şey çıkaramamışlardır. Onun için Cemiyetimizin mesaisinde bu tetkikler yapılmakla beraber biraz çabuk, pek çabuk davranmasını, (kale) ve (kavale) tarafına fazla yüklenmemesini teklif ediyorum.

Necip Bey — Muhtelif lehçeler ve Türk lûgati tespit edilecek, deniyor. Bu noktada anlamak istediğim cihet şudur: Lûgatler tamamen Türkçeden mi alınacak, yoksa lisanımıza girmiş kelimelerden mi alınacak? Buna dair bir kayıt konsun demiyorum fakat bunun tavzih edilmesini istiyorum.

Fuat Rifat Bey — Okunan programın yalnız bir yerine ilişmek istiyorum. Çok kavrayışlıdır. Koltuğunun altına çok şey alıyor. Bu kadar şey birden kavranılmak istenirse yine arabanın diğili çamura saplanır. Şahsi olarak söylüyorum, ben bundan korkuyorum. Belki başkaları korkmaz fakat tecrübesini gördüğüm için ben korkuyorum, tafsilâtına girişmiyeceğim. Binaenaleyh bizim beklediğimiz en mühim şey (Etimoloji diksiyoneri) (ıstılah diksiyoneri).... bilmem neler değildir. Bir an evvel umum Türkçe lûgatini yapmak lâzımdır ki ondan gramer kaideleri çıkarılsın, teklifim bundatı ibarettir.

Hâmit Bey — Muhterem Hanımlar, Beyefendiler; önümüzde iki vazife vardır. Bunlardan birisi Türk lisanı hazinesini bütün zenginliğiyle toplamak ki ben buna (tedvin) diyorum. İkincisi: Türk lisan hazinesinde işe yarayacak lûgatleri ve kıymetleri ortanın malı etmek ki buna da (terviç) diyorum. Tedvin sahasında yapılacak şeyler malûmdur. Bir kere Anadolu lûgatine ihtiyaç vardır. Anadolu halkının kullandığı dili bilmiyoruz. Anadolu lehçelerine ancak derlemelerle ulaşacağız Anadolu sanayiinde binbir ıstılah vardır. Halkın hayatında bu san'atlerin birçoğu maalesef sönüp gitmektedir. Fakat bu san'atlerin ihtiva ettikleri lûgati yapılmalıdır ki ondan gramer kaidelerini çıkaralım. Lisanımız nasıl kurulmuştur, onu anlayalım, ıstikak nasıl olur onu bilelim; bu en acil olan bir iştir. Bunun lüzum ve zarureti üzerinde tekrar tekrar ısrar ediyorum. Dinlenmezse günah benden gitsin!

İkinci vazifemiz ıstılahlara aittir. ıstılah ilimde ve hayatta herkesin kullanacağı şeydir. Köylünün dahi tarlasına ve sairesine ait ıstılahları vardır. Mekteplerimizin en küçük sınıflarında bile ıstılah vardır. Meselâ: cem, tarih gibi. Bu gibi ıstılahlar bir millet dilinde beş altı ay değilse bile azamî bir sene zarfında toplanabilir. Biz bu adı ıstılahat için ilmi tetkikat yapılsın diye uzun uzadıya beklemiyelim. Çocuklarımızı bir an evvel o üzüntüden kurtaralım. Benim diyeceğim şudur: bu zanaatların ihtiva ettikleri söz hazineleri bugüne kadar toplanmamıştır; binaenaleyh bu zanaatların lûgatine ihtiyaç vardır.

Muhtelif Türk kavimleri arasında böyle dağınık tecrübeler vardır. Fakat bunların mukayeseli bir lûgati yapılmamıştır. Bu lûgatta yapılacaktır. Bu da tedvine dahildir.

Efendiler, Kur'an tefsirleri, nebatat lûgatları, ceza lûgatları, birçok unutulmuş eski tarîbî hazineler vardır; bunlar üzerinde Veled Çelebi Efendi gibi kıymetli zevat çalışmıştır. Fakat mesailerinin neticesi hakkında kat'î fikrimiz yoktur. Binaenaleyh eski lisan hazinelerini tetkik ederek onun üzerine monoğrafiler yapmağa ve bir tarihi lûgat vücade getirmeğe mecburuz.

Sonra Türkçe kelimelerin bütün tarafını gösteren ıstikak lûgatine ihtiyacımız vardır. Ben bütün bunları tedvin kısmına ithal ediyorum. Bunları Dil Tetkik Cemiyeti omuzlarına almıştır. Bu hususta daha çok yapalım, az yapalım gibi bir pazarlık olmaz. Çünkü bu metotlar çoktan yapılmıştır. Biz diğer milletlerin yapmış olduğu tecrübeleri almakla mükellefiz.

Efendim, dil inkılâbı hayatta olup bitmiştir. Macarları misal alabiliriz. Çünkü Macarlar geniş maanasiyle bir Türk kavmidirler. Macarlar 100 sene zarfında dil inkılâbını yapular. Yanında büyük bir lûgat vardır. Bu lûgat on bin mücerred mefhumu ifade ediyor. Bu bir hakikattir. Bunu başaran bir Macar edibidir. Fakat bu edip yalnız nazariye ile çıkmadı, aynı zamanda tatbikatla çıktı.

Biz daha Dil Tetkik Cemiyetinin ismini koyarken tereddüt tetik. Yanlış dahi olsa bu ismi verecektik. Korkaklık yaptık. Macarlarda birtakım mecmualar bu işi başarmıştır. Onlarda dil savaşı aşağı yukarı bir asır devam etmiştir.

Biz Kurultayı bir senede mi, yoksa iki senede mi toptasak daha iyi olur diye münakaşa yapıyoruz. Bunun üzerinde durmak o kadar lâzım bir şey değildir.

Biz dil inkılâbını gazetelerde, mecmualarda, mekteplerde, çocuklarımıza Türkçe ad koymada yapacağız.

Efendiler, birçok güzel nazariyeler işittik. Çok istifade ettik. Fakat lisan sahasında maalesef bizi tatmin edecek bir program görmedik. Bundan sonra belki göreceğiz.

Dil inkılâbı hayatta olup biteceğine göre en başta bir mecmua çıkarmak lâzımdır. Bu mecmuada teklifler olur, biz de bu teklifleri okuruz. Binaenaleyh mesai ne kadar ilmi olursa elde edilecek netice tabii o nisbette kıymetli olur.

Ris — Programa müsbet olarak ilâvesini teklif ettiğiniz başka bir şey var mı?

Hamit Zübeyr Bey (devamla) — Evet efendim! bir kere etimoloji şubesinden bir şey anlayamadım, yani bilmeyorum belki bu bir ihtiyaçtır. Üzerinde derin düşünmedim. Anî olarak aklıma bu geldi.

Simkeşyan Bey — Cemiyetin mesai programına bir de Türk ansiklopedisi yapılması kaydının ilâvesini teklif ediyorum. Alelâde kelimeler için lûgat kitaplarına mütacaat ediyoruz. Fakat birçok ismi haslar vardır onlara bakmak için müracaat edilecek bir memba yoktur. Meselâ Kudatkubilik kelimesini lûgatta aramak için boşuna mesai sarfediyoruz, bulamıyoruz; böyle umumî bir Türk ansiklopedisi yapıldığı takdirde bu ihtiyacımızı da tatmin edeceğiz zannediyorum.

Reşit Âkif Bey — Efendim, arkadaşlarımızdan biri selâm meselesinin daha doğrusu dilde direk gibi göze batan birkaç kelimenin hallini teklif ettiler.

Hâmit Zübeyr Bey

İlk nazarda ehemmiyetsiz gibi görüldü, hakikatte çok ehemmiyetli bir meseledir. Bu hususta Riyasete takdim ettiğim bir takririm vardır. Arzu buyrulursa okunsun

Necip Bey — Bu sözler mesai programının maddelerine teallük etmiyor.

Reis — Samih Rifat Beyefendi, cevap vericek misiniz?

Samih Rifat Bey — Dinlemedim Paşam.

Reis — Program hakkında müsbet olarak şu teklifler dermeyan edildi: 1. — Çıkarılacak mecmuanın ismi (Kurultay) olması. 2. — Selâm meselesinde, selâmunaleyküm mü denecek gün aydın mı denecek bir an evvel Dil Cemiyetinin bunu tespit etmesi. 3. — Bir Türk ansiklopedisi yapılması.

Necip Bey — Bir de muhtelif lehçelerin lûgatları yapılacak denirken nasıl bir harf hareket ittihaz edileceği malûm değil; kelime Türkçeden mi alınacak (galabalık) gibi Türkçe olmuş kelimeler tay edilecek mi edilmiyecek mi? Bu hususa dair mesai programında hiç olmazsa bir iyma bulunmalıdır.

Samih Rifat Bey — Efendim üç, dört mevzu temas edildiğini — içerde olduğum için—şimdi Reis Paşa Hazretlerinden haber aldım. 1. - Neşrolunacak mecmuanın adının Kurultay olması: Kurultay hakikaten hem ahenkli hem tam Türkçe ve hem de bu manayı ifade eden bir kelimedir. Fakat aceba merkez heyetinizin bunu bir kere daha düşünmek için fırsat bulmasına müsaade edermisiniz (hay hay sesleri) 2. — selâm meselesi: selâm meselesini muhtelif safhalar üzerinde vaktiyle tetkik ettik. Selâmın bir kelimeye inhisarı düşünülmedi; malûmu âliniz, selâm sosyolojide bir kısmı mahsus teşkil eden uzun bir bahistir. Selâm aceba eski insanlarda ne tarzda idi, bunu tetkik etmek iycabeder. Görülüyor ki selâm bir adamın bir anda meşgul olduğu işin, yanına gelen diğer biri tarafından tebrik edilmesidir. Meselâ iş görürken geldiği zaman kolay gelsin, uyuyacağı zaman geldiğinde rahatlık ola, tarla ekerken geldiğinde hareketli ola gibi...

Selâm daha ziyade iki kişinin tesadüf esnasında birbirlerini gördükleri tarza göre bir kelime teati etmelidir. Onun için Türklerde selâmlaşmakta kullanılacak kelimeyi temamiyle tespit etmek mümkün olamadı. Yalnız hâlâ içimizde yaşayan ve Rumelinden gelen vatandaşların kullandığı esleşme vardır. Sağ eş vardır. sağsın, estsin yani normal bir haldesin demektir. Daha bunun gibi gün aydın, tün aydın gibi birtakım kelimeler de vardır. Fakat hepsi de bir tetkike muhtaç olduğundan teşekkül edecek Hey'et size yakında en güzel selâmlaşma tarzını getirecektir. Bu cihetin de ona bırakılması muvafık olur kanatindeyim (muvafıktır sesleri) Ansiklopedi meselesi evvelce de mevzu bahis olmuştu. Evet bu çok lâzımdır; fakat buna lûgatlerin tekaddümü lâzımdır. Beyefendiler lûgat ve ıstılah vazetmek için en evvel lâzım olan şey müteradif kelimeleri nüansları tespit etmektir. Bu müteradif kelimeleri tabirleri ayırmadan bir ansiklopedi yapacak olursak muhtelif yerlerde tesadüf edilecek aynı tabir başka başka tesirler bırakır. İlk önce bunların ayrılması lâzımdır; sonra Fransızcada ses vardır. Fakat bunların ton, son sesleri vardır. Amma aralarında

ince, dekik birtakım farklar vardır ki onları tetkik etmeden ve birbirinden ayırmadan evvel bir ansiklopedi yapmak doğru olmaz. Bir sesin başka bir yerde yanlış olarak kullanılması muhtemeldir. Yoksa ben Ansiklopedi yapmanın en mühim ihtiyaçlarımızdan olduğunu takdir edenlerdenim. Binaenaleyh bendeniz bunun da Heyet tarafından diğer bahisler arasında tetkik edilerek yapılmasını muvafık görüyorum. (Çok doğru sesleri)

Necip Bey — Tanzim edilecek lûgat ve saire için Cemiyete direktif verecek Kurultaydır. Lûgat kitabına geçecek kelimelerin gerek Türkleşmiş ve gerekse halis Arapça, Acemce, Frenkçe olduğunu nazarı dikkate alarak ve değiştirerek bir lûgat mi yoksa beynelmilel lûgatler mi ikame edilecek? Bunu Kurultay tayin edeceği için izahat verilmesi münasip olur.

Samih Rifat Bey — Kurultaylar, meclisler hiçbir zaman ilmî direktifi bizzat vermezler. İlmî direktif ilimden çıkar. Mütihassıs heyetler tetkikat yapar ve muhassalastır Kurultaya arzeder. Kurultay karar verir. Kurultayda şunu alıp bunu atmak yolu çıkmaz ve muhayyelâttan ibaret kalır. Bu bir ilim meselesidir ki bu hususta heyet etşekkül ettikten sonra anlaşılacaktır.

Reis — Efendim Encümen Reisi Bey program hakkındaki mütalâalarını söylediler.

Hayreddin İlhan Bey — Sevgili arkadaşlarım ben Anadolunun en yeşil yaylalarında, kasabalarında, lisan tetkiki yaptım. Bu tetkiketi güzel neticeler aldım. Arzedeceğim ve programa ilâvesini rica edeceğim. Tetkikat yaptığım kasabanın ismi (Gürün) dır. Bu kasabanın birçok yerlerinde inler vardır. Tarihten evvelki devirlere ait Türklerin yaşamış olduğu o yerlerde işittiğim kelimeler çok büyük hakikatleri ihtiva ediyor. Eskiden o kasabanın inlerinde yaşamış olan insanlara ait şiirler var. Meselâ orada (Küpin küpe benzer inlerden harabeler var. (Telin) hakikaten tel gibi ince inler var. İşte orası böyle biribirtine yakın kelimeleri toplayan eski tarihî devirlere ait güzel bir Türk Şehridir. O Türk şehrinde Kurultayın bırakacağı encümenin tetkikat yapmasını dileyorum. Orada öyle bir Türklük ruhu vardır ki her kelime ben Türküm diye insanın yüzüne güler. Bakınız birkaç tanesini arzedeğim.

Reis — Beyefendi programa dair söyleyiniz. Ne ilâve edilsin?

Hayreddin İlhan Bey — Programa ilâve edilecek teklifim bu eski Türk tarihine ait şehirde tetkikat yapılması ve Türk tarihine ait çok büyük neticeler tesbit edilmesidir.

Reis — Samih Rifat Bey programın heyeti umumiyesi hakkındaki itirazlara cevap verdiler. Başka mütalâa da kalmamıştır. Programı tasvîp buyuranlar ellerini kaldırsın... Programın heyeti umumiyesi kabul edilmiştir (ittifakla sesleri) aksini reye koymadığım için bilmeyorum. O halde aksini reye koyuyorum: kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... İttifakla kabul edilmiştir. (Alkışlar) Şimdi

on beş dakika müddetle bir fastla veriyorum, bu on beş dakika içinde Merkez Heyet için düşündüğünüz sekiz zat hakkında tetkikat yaparsınız. Ondan sonra Kurultayı açar intihabı yaparız; bundan sonra Reşit Galip, Samih Rifat ve Ruşen Eşref Beyleri dinleriz.

Kapanma saati 16,20

İkinci Celse

Açılma saati 16,30

Reis — Kâzım Paşa Hazretleri

Kâtipler — İsmail Müştak, Refik Ahmet Beyler

Reis — Müzakereye başlıyoruz efendim.

Şimdi Dil Cemiyetinin Merkez Heyeti azaları intihabını yapacağız. Bir hatıra olmak üzere arz edeyim ki bu Merkez Heyeti daimî surette Ankarada bulunacağından azaları da daima orada çalışmak mecburiyetindedirler; intihapta bunu nazarı dikkate almak lâzımdır. Ankara haricinde bulunanlardan birini Merkez Heyetine intihap ederseniz ve o zat Ankaraya gitmek imkânına malik değilse tabii vazifesini yapamaz. Bundan başka Heyete ayrıca bir tahsisat ta verilmeyeceğine göre orada çalışmaları büsbütün imkân hricine çıkar. Onun için intihapta bu noktayı bilhassa nazarı dikkate almak lâzımdır. Buna göre teklifinizi yaparsınız.

Ahmet İhsan Bey — Efendim bir taktirim var.

Reis — Veriniz efendim. Şimdiki halde iki taktir vardır; birisi 100 kadar imzalı, diğeri de tek imzalıdır. Evvelâ yüz kadar imzalı taktir okunacaktır.

(Yusuf Akçuraoğlu, Afyon Ali Beylerin ve 100 kadar arkadaşlarının teklifi okundu).

Reis — Azadan Abidin Beyin de bir taktiri vardır okunacaktır efendim.

Samih Rifat Bey
Ruşen Eşref Bey
Besim Atalay Bey
İhsan Bey (Tahim Terbiyede)
Celâl Sahir Bey
Salih Murat Bey
Saim Ali Bey
Ragıp Hulûsi Bey
Hâmit Zübeyr Bey